

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2022, 22(2): 475 – 486, doi: 10.11616/asbi.1088746

Girişimciliğe Odaklanan Bir Öğrenen Şehir

A Learning City Focusing on Entrepreneurship

H. Ufuk Korkmaz¹

Geliş Tarihi (Received): 16.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 11.05.2022

Yayın Tarihi (Published): 31.07.2022

Öz: Girişimcilik her yaşta ve her alandan paydaşlarla birlikte yürütüldüğünde şehrin gelişimine ve kalkınmasının sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. Öğrenen şehirler ise hem bireysel gelişime hem de kültürel çeşitliliğe etki etmektedir. Öğrenen Şehirler Küresel Ağı; UNESCO tarafından 2013 yılında kurulmuştur. Türkiye’den kabul edilen ilk iki şehir Eskişehir ve Konya’dır. Girişimcilik odaklı bir şehir olmak ve bu ekosistemi etkin bir şekilde ayakta tutabilmek hem bireylere hem de şehre birçok sosyal ve ekonomik katkı sağlamaktadır. Çalışma; Türkiye’deki üye olmayan diğer şehirlerin katılımının teşvik edilmesi amacıyla hazırlanmış olup gerçek deneyimleri içermektedir. “Girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir” olarak tanımlanan Swansea şehrinin başarılı uygulamaları detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Öğrenen şehirlerin temel yapı taşlarından biri olan hayat boyu öğrenme kültürünün teşvik edilmesini benimseyerek, girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir olma yolunda adım atmak isteyen şehirlerde yapılabilecek uygulamalara ilişkin öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci Öğrenen Şehir, UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı, Hayat Boyu Öğrenme

&

Abstract: Entrepreneurship contributes to the development and the sustainability of the improvement of the city when entrepreneurship is carried out with stakeholders of all ages and from all fields. Learning cities have an impact on both individual development and cultural diversity. Global Network of Learning Cities is established by UNESCO in 2013. The first cities accepted to this network from Turkey are Eskişehir and Konya. Being an entrepreneurship-oriented city and keeping this ecosystem alive effectively provides many social and economic contributions to both individuals and the city. This study includes real experiences and has been prepared to encourage the participation of other non-member cities in Turkey. The successful practices of the city of Swansea, which is defined as a "learning city focused on entrepreneurship", are discussed in detail. Suggestions for possible applications are presented in cities that want to take a step towards becoming a learning city focused on entrepreneurship which adopting the promotion of a culture of lifelong learning, which is one of the building blocks of learning cities.

Keywords: Entrepreneurial Learning City, UNESCO Global Network of Learning Cities, Learning Throughout Life.

Atıf/Cite as: Korkmaz, H. U. (2022). Girişimciliğe Odaklanan Bir Öğrenen Şehir. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 475 - 486. doi: 10.11616/asbi.1088746

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Dr. Öğr. Üyesi, H. Ufuk Korkmaz, KTO Karatay Üniversitesi, h.ufuk.korkmaz@gmail.com.

1. Giriş

Birey, aile, topluluk ve ulusların başarı ve refahı için tüm dünyada öğrenme temeldir. (Ameen, 2020: 101). Öğrenmede kolektif çaba; daha fazla işbirlikçi ruha yol açmakta ve rekabet gücünü artırabilmektedir (Campbell, 2009: 200). Öğrenen toplum, karşılıklı yararlar sağlayan hayat boyu öğrenme sürecinin toplumun gelişimini desteklediği bir süreç ve sonuç olarak tanımlanmaktadır (Watson ve Wu, 2015: 8). Genellikle öğrenen toplumun yaratılması; kendisini adanmış bir ulusal hükümetle başlar ve öğrenen şehrin ortak amacına yönelik rehberlik, koordinasyon ve strateji oluşturmada lider role sahip belediye başkanlarının katılımıyla hayata geçer (Popović, vd., 2020: 36).

Öğrenen toplum; hayat boyu eğitim ve hayat boyu öğrenme ile harekete geçmektedir (Watson ve Wu, 2015: 6). Hayat boyu öğrenme kavramı çok eski bir düşüncedir. İnsanlığın temel yaşamsal bir özelliği olmakla birlikte, bütün kültürlerin derin köklerinde yer almaktadır. Hayat boyu öğrenme ve öğrenen toplum düşünceleri bu sebeple bugünkü kuşağın sürdürülebilir toplumlara dönüşmesinde hayati bir rol oynamaktadır (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO, 2017a). Hayat boyu öğrenme, şehirlerde girişimcilik gelişimi ve tüm geçiş süreçleri için temel bir koşuldur (Carlsen, 2017: 428). Hayat boyu öğrenme; ulusal, bölgesel ve yerel hükümetlerin eğitim yorumlarını; küreselleşme sorunları, dönüşümün hızı ve halk içinde karşılık bulmasını amaçlayan ihtiyaçlar yolu ile değiştirmeye odaklanmaktadır. Bu nedenle öğrenme, hükümetlerin tüm sektörlerde nihai gelişmeye ulaşmak için öğrenen şehirleri yaratma tutkusu haline gelmektedir (Ameen, 2020: 101). Hayat boyu öğrenme mükemmel bir çözüm olmasa da, iklim krizi, demografik değişim, Endüstri 4.0'ın bir parçası olarak teknolojik dönüşüm ve yapay zeka gibi zorluklara yanıt vermede ve aynı zamanda adil ve kapsayıcı olan sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlamada kilit bir role sahiptir (Atchoarena ve Howells, 2021: 165). Hayat boyu öğrenme, insanları güçlendirmek, potansiyellerini ortaya çıkarmak ve yaratıcılıklarını canlandırmak için güçlü bir araçtır. Bunlar girişimcilik ruhunun kilit özleridir (Carlsen, 2017: 428). Hayat boyu öğrenme, şehirlerde girişimcilik gelişimi ve tüm geçiş süreçleri için temel bir koşuldur (Carlsen, 2017: 428).

Öğrenme ve öğrenen şehirler kavramı bir bölge, şehir, kasaba veya topluluğa odaklıdır. Bu fikir uzun süredir var olmuştur. Ancak, uygulamaya ivme kazandıran, yaratılmasına ve yayılmasına yardımcı olan UNESCO'nun Öğrenen Şehirler Küresel Ağı çalışmasıdır (Popović, vd, 2020:34). 2014 yılında UNESCO temel olarak sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen öğrenen şehirlerin özelliklerine ilişkin bir çerçeve geliştirmiştir (Fitzgerald ve Zientek, 2015: 22). Küresel bir öğrenen şehir ağının evrensel önemi; farklı sosyoekonomik statülere, demografik özelliklere ve siyasi görüşlere sahip çeşitli şehirlerin yer almasıdır (Atchoarena ve Howells, 2021: 174).

Öğrenen şehirler, eğitim hakkının bir tezahürü ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamanın bir aracı olarak herkes için hayat boyu öğrenmeyi teşvik etmeye kendini adanmıştır (Atchoarena ve Howells, 2021: 171). Bir şehrin veya bölgenin sosyo-ekonomik anlamda başarılı gelişimi, orada yaşayan bireylerin potansiyellerinin gelişimi ve ülkelerin bölgesel eğitim politikalarının temelini bir işareti olarak görülen öğrenen şehirler kavramı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. (Pryima, vd., 2017: 76). Öğrenen şehirler; hayatın her düzeyinde inovasyonun, öğrenmenin ve ekonomik kalkınmanın geliştiği sistemleri dönüştürmek için tasarlanmış bir çabadır (Fitzgerald ve Zientek, 2015: 22). Büyük şehirler; görgü, çevre ve eğitimi her ne olursa olsun şehirde yaşayan tüm sosyal düzeylerdeki bireylere katkı sağlamaya çalışarak öğrenen şehir olmak için çalışmaktadır. (Ameen, 2020: 101). Öğrenen şehirler; çevresel sürdürülebilir kalkınma, bireysel güçlendirme ve kültürlerarası diyalog ile sosyal uyum, ekonomik kalkınma ve kültürel refah olmak üzere hayat boyu öğrenmenin üç boyutunu kapsamaktadır. Bu boyutları yeşil ve sağlıklı öğrenen şehirler, eşitlikçi ve kapsayıcı öğrenen şehirler ile öğrenen şehirlerde insana yakışır istihdam ve girişimcilik yoluyla hayata geçirmektedir (Popović, vd, 2020:35). UNESCO tarafından geliştirilen çerçevedeki stratejilerin birçoğu, başarılı olmak için inovasyon odaklı yaklaşımları gerektirmektedir (Fitzgerald ve Zientek, 2015: 22).

2. Literatür

2.1. Öğrenen Şehirler

Öğrenen şehir kavramı birkaç yıldan beri incelenmekte ve ilgi artmaya devam etmektedir. Şehirler, ulusal büyümenin kaynağı olarak gelişmektedir. Birçok faaliyet alanında küresel bağlantılar kurulmaktadır. Dayanıklı şehirler, fırsat şehirleri, sürdürülebilir şehirler, kutsal şehirler ve daha birçoğu fikir, bilgi ve uzmanlık değiş tokuşu yapmaktadır. Hepsinin ortak noktası öğrenmedir ve bu anlamda hepsi de öğrenen şehirlerdir (Longworth, 2017: 3). Öğrenen şehir; hayat boyu eğitimin özgürleştirici ve ütopyik ideolojilerini almakta ve bunları ekonomik olarak yönlendirilen mesleki odaklı hayat boyu öğrenme hareketi ile birleştirmektedir. Aynı zamanda hedeflenen şehir ve bölgelerde pratik, bağlamsal ve sürdürülebilir çözümler uygulayarak küresel bir öğrenme toplumunun gelişimini sağlamaktadır (Watson ve Wu, 2015: 9). Böylece yoksullukla mücadeleye, yerel ekonomiyi güçlendirmeye ve o şehirde yaşayan vatandaşları için insana yakışır iş fırsatları yaratmaya yardımcı olmaktadır (UNESCO, 2021).

Öğrenen şehirlerin kilit rolü; eşitlik ve ekonomik istikrar, refah, kişisel tatmin geliştirmek ve insanların tüm potansiyellerine ulaşabilmeleri için harekete geçirmektir (Ameen, 2020: 101). Öğrenen şehirlerdeki temel fikir ise küreselleşme koşulları altında herhangi bir şehir veya bölgenin rekabet gücünün, öğrenme yeteneği ile ilişkilendirilmesidir (Pryima, vd., 2017: 76). Güçlü siyasi irade ve bağlılık, bütün paydaşların yönetimi ve katılımı ile kaynakların seferberliği ve kullanılması bir öğrenen şehrin inşasındaki temel koşullardır (UNESCO, 2017b). Vatandaşlara öncelik vermenin, sivil katılımı teşvik etmenin ve öğrenen ve ilgili vatandaşları desteklemenin faydalarını göstermektedir (Atchoarena ve Howells, 2021: 177). Bir öğrenen şehir inşa etmenin; bireysel gelişim ve sosyal uyum, ekonomik kalkınma ve kültürel çeşitlilik ile sürdürülebilir kalkınma olarak üç tür yararı bulunmaktadır (UNESCO, 2017b). Örgün, yaygın ve işyeri ortamlarında eğitim, öğretim ve iş becerilerinin gelişimini desteklemektedir (UNESCO, 2021). Erişilebilir, etkin ve verimli bir eğitim altyapısının oluşturulması için kamu kurumlarının ve tüm paydaşların temsilcilerinin karşılıklı iş birliğine dayalı sürekli entegrasyon sürecinde çalışması gerekmektedir (Pryima, vd., 2017: 76). UNESCO; üye şehirler arasında karşılıklı diyalog ve iş birliğine dayalı öğrenme, bağlantılar kurulması, ortaklıklara zemin hazırlama, kapasite geliştirme, öğrenen şehirlerin inşasını cesaretlendirme ve ilgili sürecin tanınmasını sağlamada gerekli araç ve dokümanları temin etmektedir (UNESCO, 2017c).

Öğrenen şehirler çok çeşitli paydaşların eylemlerini birleştirerek eğitimin her düzeyinde kapsayıcı öğrenmeyi teşvik etmek için kaynakları harekete geçirmektedir. Bu kapsamda; yerel düzeyde eğitim ve öğretim kurumları ağı kurmayı, ailelerde ve topluluklarda öğrenmeyi canlandırmayı, işyerinde öğrenmeyi teşvik etmeyi ve teknoloji kullanımını genişletmeyi hedeflemektedir (Atchoarena ve Howells, 2021: 171). Eğitimde kapsayıcı öğrenme, aile ve toplumda öğrenmenin tekrar canlanması, işyerlerinde öğrenmenin faaliyete geçmesi, öğrenme kalitesinin ve kusursuzluğunun artırılması, modern öğrenme teknolojilerinin kullanımının artması ve hayat boyu öğrenme kültürünün teşvik edilmesi; öğrenen şehrin temel yapı taşlarıdır (UNESCO, 2017b). Girişimci öğrenen şehirlerin birçok özelliği bulunmaktadır. Girişimci öğrenen şehir tüm avantajlarını kendi vatandaşlarına, kuruluşlarına, potansiyel müşterilerine ve iç yatırımcılara iletmektedir. Kamu ve özel kuruluşları öğrenen kuruluşlar olmaya teşvik etmektedir. İnsanların ve kuruluşların hızla değişen dünyaya uyum sağlamasına olanak tanıyan beceri, nitelik ve yapıları tanımlamakta ve geliştirmektedir. Uluslararası ağlara katılım sağlamaktadır. Girişimcilik eğitimlerini artırmaktadır. Şehirde yaşayan bireylerin ve şehirdeki kuruluşların yetenek, fikir, bilgi, deneyim, uzmanlık ve iyi niyetlerini açığa çıkararak girişimci şehrin politikalarını uygulamada katılımlarını sağlamaktadır (Longworth, 2017: 4). Yerel yönetimin öncü rolü ve politika yapıcılarla ortaklık ise bir diğer özelliğidir (Popović, vd., 2020:34). Öğrenen şehirler, kaynakları hem ilgili altyapıyı ve finansal teşvikleri oluşturmaya hem de ilham verici öğrenme ortamları oluşturmaya adayarak sürdürülebilirlik odaklı iş projeleri, inovasyon ve girişimcilik için sosyal alanlar yaratmaktadır (UNESCO, 2021).

2.2. UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı

UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı; esinlenme, uzmanlaşma ve en iyi uygulama politikaları konularına odaklı uluslararası bir ağıdır (UNESCO, 2017f). Öğrenen Şehirler (Learning Cities) Programı; Almanya’da bulunan “UNESCO Hayat Boyu Öğrenme Enstitüsü (UIL)” tarafından yürütülmektedir (UNESCO, 2017d). 2013 yılında ilk konferansı gerçekleştirilmiştir. Konferansta üye devletleri hayat boyu öğrenmeye teşvik etmek ve harekete geçirmek için “Herkes için kaliteli eğitime erişim ve hayat boyu öğrenme” ifadesi kullanılmıştır (UNESCO, 2017d). Dünyanın farklı bölgelerinden binden fazla şehir kendilerini “öğrenen şehir” olarak ilan etmiştir (UNESCO, 2017a). UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı’nın amacı; şehirdeki topluluklara hayat boyu öğrenmede kişisel güçlendirmeyi ve sonuç olarak şehirlerin, bölgelerin ve ülkelerin sosyal uyumunu ve ekonomik büyümesini artırmada yardımcı olmaktır (Pryima, vd., 2017: 76). Göçmenler, risk altındaki gençler, yaşlılar, dışlanmış bireyler ve engelliler gibi savunmasız bireylerin hayat boyu öğrenmeye dahil edilmesi için gerekli altyapıyı oluşturmaya teşvik etmektedir. Özellikle cinsiyete özel önem vermektedir (Atchoarena ve Howells, 2021: 166). Bağlantılar kurarak ve ilişkileri destekleyerek kapasite geliştirmeye olanak sağlamaktadır. Böylece öğrenen şehirlerin inşa edilmesini teşvik ederek, dünya şehirlerindeki hayat boyu öğrenme uygulamalarını desteklemekte ve geliştirmektedir (UNESCO, 2017f).

2.3. Türkiye’den İki Başarılı Şehir: Eskişehir ve Konya

UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı’na ait <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities> sitesi bulunmaktadır. Sitede öğrenen şehirlere ait; vizyon, misyon, zorluklar, hedefler, plan ve uygulama bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerin yanı sıra şehir uygulamaları ile ilgili internet sitelerine de erişilebilmektedir. Erişilebilen diğer bilgiler ise şehir nüfusu, şehir/kentsel alan, nüfus yoğunluğu, GSYİH ve ortalama okullaşma yılı sayısıdır.

Türkiye’de UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı’na girmiş altı il bulunmaktadır. Bu iller; Eskişehir (2016), Konya (2017), Hatay (2019), Afyon (2020), Balıkesir (2020) ve İzmir (2020)dir (UNESCO, 2020a). UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı’na 2016 yılında Türkiye’den girmiş ilk şehir Eskişehir’dir. İnternet sitesindeki bilgilere göre; vizyon ve motivasyonu doğrultusunda Eskişehir, eğitimin ve hayat boyu öğrenmenin etkisini “İnsanları canlandıran” olarak görmektedir. Eğitimin hayati öneminin farkında olup, sosyo-ekonomik statüleri, etnik kökenleri veya cinsiyetleri ne olursa olsun bireylerin öğrenme fırsatlarına eşit erişimini sağlamak amaçlanmaktadır. Yeterli finansmanı sağlayamamak karşılaşılan en büyük zorluktur. Bu aşda yer alarak, bir ağın üyesi olmanın avantajlarından yararlanmayı ve diğer şehirlerle deneyim ve zorlukları paylaşmayı hedeflemektedir. Öğrenen şehirlerin temel özelliklerini benimseyerek ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ederek ekonomik kalkınmayı ve kültürel refahı sağlamak ise diğer hedeflerdir. Bu hedefler doğrultusunda; şehirde iki üniversite ve bir açık öğretim fakültesi kurulmuştur. Belediye kamu hizmetlerini her birey için erişilebilir hale getirmeye odaklanarak; bölgesel eğitim merkezlerinde sunulan kurslara çevrimiçi kayıt yaptırmayı, engelliler için toplu taşıma sistemini iyileştirmeyi ve tüm kamu öğrenme kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmayı sağlamaktadır (UNESCO, 2016). Türkiye’de UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı’na 2017 yılında girmiş ikinci il Konya’dır. İnternet sitesindeki bilgilere göre; “Zengin tarihi ve üniversite kültürü ile huzurlu şehir” sloganı olarak belirlenmiştir. Konya öğrenen bir şehir olmak için yüksek motivasyona ve çok çeşitli sosyal kavramlara sahip olup bireyler öğrenmeye ve kendilerini geliştirmeye heveslidir. Konya’nın karşılaştığı en büyük zorluklar; yaygın bir öğrenme kültürü oluşturma ve işyerinde daha fazla öğrenme fırsatı yaratmaktır. Üniversite eğitimi alamayanlar, ev hanımları, emekliler veya engelliler için Konya’da birçok faaliyet bulunmaktadır. Belediye; KOMEK adı verilen mesleki eğitim kursu ile hayat boyu öğrenme için birçok etkinlik gerçekleştirmektedir (UNESCO, 2017e).

2.4. Öğrenen Şehirlerde Girişimcilik

Öğrenen şehirler; sosyal ve kültürel faaliyetlere uzanan bir girişimcilik kültürünü teşvik etmektedir (UNESCO, 2021). Şehirlerin kültürel, sosyal, ekonomik ve politik yapıları yanı sıra büyüklükleri de farklılık göstermektedir. Ancak şehirler; kentsel gelişmeyi belirleyen ve şekillendiren birçok ortak özelliğe sahiptir (Atchoarena ve Howells, 2021: 166). Çoğu şehir sınırları içinde sınırsız bir yetenek,

deneyim, bilgi ve iyi niyet kaynağına sahiptir. Şehirde yaşayan bireyler nadiren bu kaynaklarını yaratıcı bir şekilde kullanmaktadır (Longworth, 2017: 17). Fırsat arama, inisiyatif alma, satış ve ikna becerileri, yaratıcılık, müzakere becerileri ve ağ oluşturma gibi girişimci davranış, beceri ve tutumları; her yaşta, her eğitim ortamında ve her ekonomik durumda geliştirilebilmektedir (UNESCO, 2015a). Sürdürülebilir bir gelecek için şehirlerin farklı şekilde çalışma, yatırım yapma, planlama ve tasarım yapma ihtiyacı bulunmaktadır (Jenkins, 2017: 59). Çalıştay, seminer, kültürel gelişim, mülakat programı, mentorluk ve finansal destek gibi çok çeşitli ortak programlar aracılığıyla genç bireylere birçok yönden yardım edilmektedir (Longworth, 2017: 5).

Girişimcilik eğitimi, öğrenen şehirlerin kuruluşunda yaygın olarak uygulanmaktadır (UNESCO, 2021). Girişimcilik eğitime yönelik politikalar, girişimciliği yerel düzeyde önemli ölçüde etkilemektedir (UNESCO, 2021). Birçok şehir, sosyal ve ekonomik faydalar sağlamak, yoksulluğu azaltmak ve vatandaşların hayat kalitesini iyileştirmek için tasarlanmış bir dizi politika ve strateji aracılığıyla girişimcilik eğitimini desteklemektedir (UNESCO, 2021). Ancak girişimcilik eğitiminin başarısı, uygun hükümet politikaları da dahil olmak üzere birçok önemli faktöre bağlıdır. Bunlar; yeterli mali destek, kurumlar içinde ve paydaşlar arasında katılım ve koordinasyon mekanizmaları, dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına gereken özenin gösterilmesi, yeterli öğrenme kaynakları, değişen öğrenme metodları yanı sıra temel performans göstergelerinin ve değerlendirmelerinin yaygınlaştırılmasıdır (UNESCO, 2021).

Girişimci öğrenen şehirler eğitimde, ticarete, sosyal hizmetlerde, sağlıkta ve daha birçok alanda teknolojinin etkin kullanımının büyük ilerlemeler sağladığı akıllı şehirlerdir (Longworth, 2017: 12). Çevrimiçi öğrenmenin hızla gelişmesiyle birlikte, girişimcilik becerileriyle ilgili çevrimiçi kaynakların paylaşımı geniş çapta tercih edilmektedir (UNESCO, 2021). Oyunlar, simülasyonlar ve vaka çalışmaları kullanımı gibi aktif ve katılımcı yöntemler girişimci öğrenmede; eleştirel yansıtmayı ve düşünme becerilerini teşvik etmekte ve geliştirmektedir (Jenkins, 2017: 59). Girişimci bir öğrenen şehir; tüm vatandaşlarını ve tüm kuruluşlarını bilgilendirmek için hem eğitim hem de iş hayatında akıllıca kullanılan yeni teknolojileri hayat boyu öğrenme stratejilerine uygulamalıdır (Longworth, 2017: 13).

İletişim, girişimci öğrenen şehrin can damarıdır (Longworth, 2017: 18). Fikirlerin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesi; eğitim kurumlarının, endüstrinin ve nüfusun bir arada olmasını gerektirmektedir (Gibson, 2017: 25). En etkili girişimcilik geliştirme programları sektörler arası koordinasyonu ve çok paydaşlı iş birliğini destekleyen bütünsel ve tutarlı bir politika çerçevesinde yer etmişse daha iyi bir başarı şansına sahip olacaktır (Carlsen, 2017: 425). Şehirlerin potansiyelinin açığa çıkarılması için kamu ve özel sektör arasında ortaklıklar oluşturmak, iki sektör arasında sinerji oluşturan bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır (Longworth, 2017: 5). Girişimci öğrenen şehirler geliştirmek; sektörler arası koordinasyona ve çok paydaşlı iş birliğine dayanmaktadır (Carlsen, 2017: 425). Stratejilerin uygulanabilir olabilmesi için bireylere ve kuruluşlara bu stratejiye neden ve nasıl katkıda bulunabilecekleri anlatılmalıdır (Longworth, 2017: 18). Yatırımcılar, ekonomi ve işletme bölümlerindeki akademisyenler, şirket yönetim kurulu üyeleri, genel müdürler, çalışanlar, yerel işletmeler ve vatandaşlar girişimcilik eğitimine dahil olmaktadır (UNESCO, 2021). Mümkün olduğu kadar çok birey girişimcilik stratejilerinin uygulanmasına destek olmaya ikna edebilirse, girişimci öğrenen şehir daha başarılı olmaktadır (Longworth, 2017: 17). Girişimcilik eğitiminin uygulanmasında belediye yetkilileri, okullar, üniversiteler, toplum merkezleri, eğitim enstitüleri, vakıflar ve dernekler ana paydaşlardır (UNESCO, 2021). Sanayi, yerel yönetimler ve eğitim arasındaki ortaklıklar, gelecekteki ekonomik kalkınmaya ve yeni nesil girişimcilerin yaratılmasına büyük katkı sağlamaktadır (Longworth, 2017: 7). Bu nedenle gizli potansiyel yatırımcılara verilebilecek en güçlü mesaj; eğitimin her kademesinde iyi eğitilmiş, yaratıcı ve girişimci bir iş gücünün varlığı olduğunun vurgulanmasıdır (Longworth, 2017: 15). Bu iş birlikleri sayesinde paydaşların kendi başarılarına başarabileceklerinden daha yenilikçi, daha dönüşümsel, daha sürdürülebilir, daha etkili ve daha verimli çözümler oluşturulmaktadır (Carlsen, 2017: 425).

2.5. Girişimciliğe Odaklanan Bir Öğrenen Şehir: Swansea

Swansea, Büyük Britanya'da yer alan bir şehirdir. 2015 yılında UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı'na katılmıştır. İnternet sitesindeki bilgilere göre; "Girişimci bir öğrenen şehir geliştirme" Swansea şehrinin

sloganı olarak belirlenmiştir. Vizyon ve motivasyonu doğrultusunda Swansea, bölgesel ekonomiyi geliştiren ve herkes için sürdürülebilir bir hayat kalitesi sağlayan girişimci bir kültür yaratmayı hedeflemektedir. Dezavantajlı gruplar da dahil olmak üzere herkesin gelişmiş refahtan yararlanmasını sağlayan bir ekonomik büyüme modeli geliştirmek amaçlanmıştır. 2015 yılında UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı'na katıldığında şehrin belirlenen ana zorlukları; bölgede yatırımları artırmak ve istihdam yaratmaktır. Ekonomik kalkınmada gerileme yaşayan Swansea, girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir planı geliştirmiştir (UNESCO, 2015b). Bu plan ve uygulamaları beş eylemden oluşmaktadır. Bunlar;

- Girişimci öğrenmenin hem örgün hem de yaygın öğrenmeye dahil edilebilmesi için eğitimciler ve öğretmenler için mesleki gelişim fırsatları sağlanması,
- Özel sektör ve kamu sektörü liderleri tarafından girişimci liderlik yoluyla inovasyon kapasitesinin artırılması,
- Gençlerin girişimciliği keşfetmeleri için mevcut deneyimsel öğrenme fırsatlarının artırılması ve girişimcilik becerilerinin ve tutumlarının gelişiminin örgün öğrenmeye dahil edilmesi,
- Büyüme potansiyeli olan yeni kurulan işletmelere ve bölgesel şirketlere destek sağlanması,
- Hayat kalitesi, sürdürülebilirlik ve ekonomik faktörleri içeren başarıyı ölçmek için yenilikçi, sağlam ve şeffaf yollar geliştirilmesidir (UNESCO, 2015b).

Beş eyleme yönelik gerçekleştirilen etkinliklerin detaylarına aşağıda yer verilmektedir. Buna göre;

Swansea'nin ilk amacı; özel sektör ve kamu sektörü liderlerinin girişimci liderliği aracılığıyla inovasyon kapasitesini artırmaktır (UNESCO, 2015a). Bu amaçla yürütülen faaliyetler ve yapılan iş birlikleri: Alacrity Programı, Swansea Üniversitesi ve The LEAD Wales Programıdır. Girişimci liderliğe özel sektör ve kamu sektör örnekleri sunulmaktadır. Bölgesel işgücünün beceri ve uzmanlığını desteklemeyi hedefleyen, araştırma ve öğretim altyapısı güçlü olan araştırma yoğun bir üniversite bulunmaktadır. Yeniliklerin desteklenmesinde; üniversite-sanayi-kamu ortaklığının en iyi örneğini sergilemektedir (Davies, 2018: 191). Ayrıca KOBİ sahiplerinin ve yöneticilerinin liderlik ve girişimcilik becerilerini geliştiren öncü bir program uygulanmaktadır (UNESCO, 2020b).

Swansea'nin ikinci amacı; eğitimciler ve öğretmenler için mesleki gelişim fırsatları sağlamaktır (UNESCO, 2015a). Galler Üniversitesi Trinity St. David's Uluslararası Yaratıcı Girişimcilik Geliştirme Enstitüsü ve Swansea Üniversitesi Girişimci Liderlik Enstitüsü bu amaçla yapılan iş birliklerinin merkezidir. Politika oluşturma ve uygulamaya katkıda bulunmak için girişimcilik eğitiminde uluslararası uzmanlar bir araya getirilmektedir. Girişim, girişimcilik ve girişimcilik öğretme, öğrenme ve değerlendirme konularında uluslararası en iyi uygulamalar hakkında bilgilendirme yapılmaktadır. Girişimcilik eğitimi konusunda Avrupa Birliği danışma gruplarında temsil edilmektedir ve girişimciliğin her türünü öğreten veya öğretmek isteyen öğretim üyeleri için sürekli mesleki gelişim fırsatları sunmaktadır (UNESCO, 2020b).

Swansea'nin üçüncü amacı; gençlerin girişimcilik becerilerini geliştirmektir (UNESCO, 2015a). Bu amaçla Gower College Swansea, Entrepreneurship Academy Wales, College of Medicine at Swansea University, Swansea Start ve Adult Learners' Week yürütülen faaliyetler ve yapılan iş birlikleridir. Kurumsal eğitimin Swansea şehrinin tüm eğitim düzeylerine ve hayat boyu öğrenimine dahil edilmesi, 18-30 yaş arası kişilere girişimcilik eğitimi verilmesi, tıp fakültesi öğrencilerine yönelik yüksek lisans dersi geliştirilmesi ile girişimcilik becerilerinin tüm derslere dahil edilmesi, teknoloji girişimcilerinin desteklenmesi ve yetişkinlere girişimciliği keşfetmeleri için deneyimsel fırsatlar sağlanması amaçlanmaktadır. (UNESCO, 2020b).

Swansea'nin dördüncü amacı; yeni kurulan işletmelere ve büyüme potansiyeli olan bölgesel şirketlere destek sağlamaktır (UNESCO, 2015a). Bu amaçla; Galler Hükümeti desteği, Swansea University's College of Medicine, TechHub Swansea, Coleg Sir Gâr' Endüstri için İnovasyon, Centerprise Merkezi, Dulais Opportunities for Voluntary Enterprise (DOVE) ve Glynneath Training Centre faaliyetleri ve iş birlikleri yürütülmektedir. Yeni kurulan şirketler ile gençler ve mezunlar için bir burs da dahil olmak üzere bir dizi destek sağlanması, enstitü içindeki yeni girişimlerin desteklenmesi, meditech girişimlerinin

desteklenmesi, teknoloji kuluçka merkezinin faaliyetlerini yürütmesi, her büyüklükteki işletme ve kuruluşa yeni ürünler, süreçler ve hizmetler geliştirmeleri için destek sağlanması, kendi işini kuran bireyler için profesyonel, destekleyici bir ortam sağlanması ve öğrenme fırsatları sağlayan sosyal girişimlerin ortaya çıkması amaçlanmaktadır (UNESCO, 2020b).

Swansea'nin beşinci amacı; hayat kalitesi ve sürdürülebilirlik gibi faktörlerin yanı sıra ekonomik faktörleri de içeren başarıyı ölçmek için yenilikçi, sağlam ve şeffaf yollar geliştirmektir. Bu amaçla yürütülen faaliyetler ve yapılan iş birlikleri: PASCAL Learning Cities 2020 Network, Swansea Üniversitesi ve International Summit for Entrepreneurship Educators, Swansea Learning Festival 2019 ve Enterprise Challenge. Uluslararası girişimci öğrenen şehir grubunda yer almaktadır. UNESCO tarafından desteklenen uluslararası bir sempozyum düzenlenmiştir. 2019 yılında "İnovasyon ve Girişimcilik" teması ile bir festival gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra bölgesel iş birliklerinin desteklenerek yerel gelişmelere uluslararası bir bakış açısı sağlanması ve gençlerin iş, girişim ve girişimcilik konusundaki farkındalıklarının ve anlayışlarının artırılması amaçlanmaktadır (UNESCO, 2020b).

3. Araştırmanın Amacı ve Bulgular

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada; Türkiye'de "girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir" olarak başarılı uygulamaları hayata geçirebilecek şehirlerin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Öğrenen şehirlerin ve bu şehirlerdeki girişimcilik faaliyetlerinin hem şehir hem bölge hem de şehirde yaşayan bireyler üzerindeki katkılarına dikkat çekmek ise bir diğer amaçtır. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmada; UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı'na Türkiye'deki üye ve henüz üye olmayan şehirlere yönelik öneriler yer almaktadır. Türkiye'de üye olan şehirlerde yürütülen faaliyetlerin etkinliğinin artırılmasına ve henüz üye olmayan şehirlerde ise başarılı uygulamaların temellerinin atılmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Günümüzde aktif olarak üye olan Türkiye'deki şehirlere ve onların başarılı uygulamalarına yer verilmektedir. "Girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir" olarak tanımlanan Swansea şehrinin başarılı uygulamaları ise detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Girişimci öğrenen şehir olmayı odak haline getiren şehirlerin gerçekleştirilmesi önerilen faaliyetler vurgulanmaktadır. Önceki çalışmalarda genel olarak araştırmacıların UNESCO, girişimcilik ve öğrenen şehirler kavramlarını incelediği görülmektedir. Ancak öğrenen şehirler kavramının UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı uygulaması ile girişimcilik alanında ilişkilendirildiği bu tür bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Nitel araştırmada amaç belirli bir içeriğin derinlemesine ve ayrıntılı olarak irdelenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel bulgular derinlemesine açık uçlu mülakatlar, doğrudan gözlem ve yazılı dokümanlardan veri toplamaktadır (Patton, 2018). Nitel araştırmada veri toplama araçlarından birisi araştırmacının kendisidir. Olaylar ve olgular arasındaki ilişkileri açıklarken yorumlama ve anlam vermeyi ön plana koymaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

UNESCO Hayat Boyu Öğrenme Enstitüsü (UIL) sitesi olan <https://uil.unesco.org/>, UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı sitesi (UNESCO, 2020a) doküman incelemesinde temel kaynaklar olarak ele alınmıştır. UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı altı başlıkta toplanmaktadır (UNESCO, 2017b). Bu altı başlıktan biri olan "hayat boyu öğrenme kültürünün teşvik edilmesi" girişimciliğin her yaşta ve her alandan paydaşlarla birlikte yürütüldüğünde şehri geliştirdiğine vurgu yapmaktadır. Bu nedenle en iyi uygulama örneklerinden biri olarak kabul edilen Swansea şehrinin uygulamaları detaylandırılmıştır (UNESCO, 2020b). Ayrıca UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı'na Türkiye'den üye ilk iki şehir olan Eskişehir ve Konya'da gerçekleştirilen uygulamalara değinilmiştir. İncelenen üç şehirdeki uygulamalar değerlendirilmiş ve Swansea başarılı örneği temel alınarak, öneriler oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında etik kurul kararı gerekmemektedir.

3.2. Bulgular

Bilgi, toplumdaki en güçlü tek unsurdur (Davies, 2018: 191). Ortaya çıkan bilgi, toplum genelinde hayat boyu öğrenme ile bilgi tabanlı yeni yerler yaratabilmektedir (Fitzgerald ve Zientek, 2015: 31). Bilgi ekonomileri ekonomik kalkınmanın; fikir, beceri, sermayeye erişim, adil vergilendirme, altyapı ve fırsat yakalama unsurlarını geliştirmekte ve yönetmektedir (Gibson, 2017: 25). Son yıllarda rekabet güdümlü küresel ekonominin gelişimini takiben, bir ulusun temel yetkinliğinin sürekli yenilik kapasitesi olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır (Davies, 2018: 191). İş yaratma ve girişimcilik becerilerini destekleyen politikalar, şehirlerdeki yoksullar için insana yakışır iş ve daha iyi koşulların sağlanması için çok önemlidir (Carlsen, 2017: 423). Yüksek nüfus yoğunlukları ve karmaşık altyapıları ile şehirler, hayat boyu öğrenme fırsatlarını tüm vatandaşlara sunmak için özellikle uygun koşullar sunmaktadır. Bu tür fırsatları geliştirmek ve artırmak, öğrenen şehir yaklaşımının en büyük önceliği olmaktadır (UNESCO, 2021). Özellikle sosyal ve ekonomik kalkınma açısından, öğrenen şehirler dünya çapında sürdürülebilir kalkınmanın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (UNESCO, 2021).

Girişimci bir öğrenen şehir inşa etmenin en etkili stratejilerinden biri, kamu ve özel sektör arasında ortaklıklar oluşturmaktır. Böylece gelecekte; ekonomik kalkınmayı hızlandırması ve yeni nesil girişimcilerin desteklemesi muhtemeldir. Bu ortaklıklar aynı zamanda yerel ve bölgesel yönetimleri etkileyen sosyal, kültürel ve çevresel konulara ilişkin bilgiler de sağlayacaktır (UNESCO, 2021). Girişimciliğe odaklanan öğrenen şehirlerde, şehirdeki tüm paydaşlar girişimcilik, yenilik ve hayat boyu öğrenmeye odaklanarak şehri dönüştürmeye çalışmaktadır. Bu dönüşümde; şehrin kapasitesinin geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme imkanlarının artırılması, ekonomik büyümeyi sağlayacak etkinlikler organize edilmesi etkili olmaktadır. Sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için girişimci öğrenen şehirler; yetenekleri, yeniliği ve girişimciliği hayat boyu eğitim ile teşvik etmeyi hedeflemelidir.

Kendi toplumlarında yenilikçi ve sorumlu bir rol oynamak isteyen yetkililer, kurumlar, girişimciler, eğitimciler, çalışanlar, öğrenciler ve bireyler için anlamlı ve değerli bir kaynak oluşturmaktadır (UNESCO, 2021). İnsanlara geniş bir yelpazede öğrenme fırsatları sağlamak, onları girişimci olmak için ihtiyaç duydukları beceri ve değerlerle donatmakta, böylece benlik saygısı ve haysiyet duygularını geliştirerek topluma tamamen katılmalarını sağlamaktadır (Carlsen, 2017: 428). Okul, üniversite, toplum merkezi, eğitim enstitüsü, vakıf ve dernek gibi kurumların hükümet girişimlerini desteklediği ve belediye yetkililerinin girişimcilik eğitiminin geliştirilmesinde öncü rol oynama eğiliminde olduğunu görülmektedir (UNESCO, 2021). Üniversite kampüsleri, küçük şehirler ve nüfusun refahı ile ilgili iyileştirmelerin geliştirilebileceği ve daha büyük şehir merkezlerinde uygulama için test edilebileceği potansiyel canlı laboratuvarlar olarak görülmektedir (Brandli, vd., 2021: 405). Sanayideki paydaşların okul çocuklarına rehberlik etmesi, yaşlılara yardım edilmesi, işsizler için kurslar düzenlenmesi ya da tesislerinin bulunduğu yerde toplum yaşamını iyileştirmeye yönelik diğer birçok girişimde bulunulması işgücünü toplumun gelişimine katkıda bulunmaya teşvik etmede örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır (Longworth, 2017: 18). Sivil toplum, iş dünyası ve hükümet ortaklıklarının kamuya fayda sağlayacak çalışmalar için verilen burslar aracılığıyla yüksek öğretimle bir araya gelmesi öğrenen şehirlerin gelişimini teşvik edebilmektedir (Fitzgerald ve Zientek, 2015: 31). Fikirlerin daha etkili bir şekilde ticarileştirilmesi, bireylerin yaratıcılığa ve bağımsız düşünceye daha fazla teşvik edilmesi, bireylere olumlu rol modeller gösterilmesi, bireylerle öğretmenler arasında bağlantı kurularak küresel bağlantı sağlanması; öğrenen şehirleri daha yaratıcı ve daha yenilikçi olması için en iyi hale getirmektedir (Gibson, 2017: 31). Benzer kalkınma gündemine kendini adanmış uluslararası ortaklara karşı dışa dönük olmak, öğrenmek ve paylaşmak her zaman önemli olmaktadır (Carlsen, 2017: 425).

Girişimci bir öğrenen şehir, tüm şehri kapsayan bir girişimdir (Longworth, 2017: 18). Bu nedenle bir işletmeyi yönetir gibi tüm faaliyetleri ve iş birliklerini planlamayı, uygulamayı, düzenli kontrol etmeyi ve gerekirse önlem almayı gerektirmektedir. Girişimci bir öğrenen şehir her zaman farklı yeni fırsatları görebilmelidir. Yenilik fırsatlarını fark edebilmeli, bu yenilikleri uygulanabilir alanlarda kullanabilmeli, paydaşlardan ve şehirde yaşayanlardan gelen geri dönüşlere göre geliştirebilmelidir. Her bir paydaş kendi bilgi, ilgi, yetenek ve tecrübelerini; fırsat, yenilik, risk, kararlılık ve değer üretme kavramları ile özleştirdiğinde yaşadıkları şehre bireysel olarak katkı sağlayabilmektedir. Yerel yönetimler bireysel iş

birliklerini değerlendirdiğinde şehrin gelişimine fayda sağlamaktadır. Böylece şehirde yaşayan her bir birey, kendi şehrini geliştirmek için fırsatları görmeye, yenilikleri geliştirmeye ve değer üretmeye başlayabilmektedir. Girişimcinin özellikleri denildiğinde akla gelen ilk kavramlar olan fırsatları fark edebilme, yeniliklere açık olma, risk algısı yüksek olabilme, kararlı olabilme ve en önemlisi değer üretebilme; girişimci bir öğrenen şehirde yaşayan tüm paydaşların kendi ilgi alanları, kendi yetenekleri ve kendi tecrübeleri kapsamında ele alarak şehre katkı sağlayabilecekleri özelliklerdir. Başarılı uygulamaların ortaya çıkması amacıyla tüm paydaşlarla iş birliği yapmak hedeflenmelidir.

Bireylerin hayatları boyunca öğrenmeye devam etmelerini sağlamak, dünyanın her yerindeki topluluklar için bir öncelik haline geldi. Bu, temel olarak, öğrenmeye yönelik bütünsel, kapsayıcı ve sektör çapında bir yaklaşım olan hayat boyu öğrenmenin yalnızca bireylerin iyiliği için değil, aynı zamanda bir bütün olarak toplum için de çok önemli olduğuna dair artan farkındalıktan kaynaklanmaktadır (UNESCO, 2021). Öğrenmede; öğrenme yöntemi ve altyapı olarak iki farklı boyut ön plana çıkmaktadır. Öğrenme yöntemi; şehirlerin öğrenme sürecinde bilgi ile ilgili inisiyatif, yoğunluk, süreklilik ve depolama araçlarıyla ilgili olan boyuttur. Bir şehrin ekonomik, sağlık, kültürel ve sosyal standartlarını korumak için gereken tüm hizmetler ise altyapıdır (Campbell, 2009: 200). Şehirlerin proaktif bir öğrenime katılmak için iyi nedenleri olsa dahi maliyetinin çok yüksek olduğu yönünde bir algı bulunmaktadır (Campbell, 2009: 200). Ancak bir öğrenme kültürü inşa etmek ve hayat boyu öğrenmeyi özgünlük olarak markalamak, öğrenme kategorilerini eklemek ve güçlendirmek önemlidir (Ameen, 2020: 101). Öğrenen şehirlerin geliştirilmesine ve uygulanmasına eklenen mütevazı tohumlar, sürdürülebilir, uyumlu ve sağlıklı topluluklar oluşturma potansiyeline sahiptir (Watson ve Wu, 2015: 12). Şehirlerde, bölgelerde ve ülkelerde okul öncesi eğitimden üniversite sonrası düzeye ve hayat boyu kursla; yaratıcılığı, yenilikçiliği ve girişimciliği geliştirerek olumlu değişimler getirilmektedir (Carlsen, 2017: 427). Özellikle girişimcilik alanında hayat boyu öğrenmeyi odak noktası haline getirebilen öğrenen şehirde yaşayanların hayat boyu öğrenme faaliyetleri sayesinde edinecekleri kazanımlar düşünöldüğünde, kısa vadede maliyetli olsa dahi uzun vadede hem şehre hem şehirde yaşayanlara hem de diğer paydaşlara olumlu yönde birçok katkısı olacağı açıktır.

Girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir olan Swansea şehrinin uygulama örnekleri geliştirdiği amaçlar üzerinden oluşturulan öneriler aşağıda yer almaktadır.

Türkiye’de öğrenen şehirlerde birçok faaliyet gerçekleştirilmektedir. Ancak bu faaliyetler dikkate alındığında; “gençlerin girişimciliği keşfetmelerine” öncelik verilmesi gerektiği düşünölmektedir. Bu önceliğin geliştirilmesine; mevcut deneyimsel öğrenme fırsatlarının artırılması ve girişimcilik becerilerinin gelişiminin örgün öğretime dahil edilmesi katkı sağlayacaktır. Henüz ilköğretim çağından başlayarak bireylerin özgün, yaratıcı ve yenilikçi fikirler bulmalarının teşvik edilmesi konusunda çalışmalara yoğunlaşmak gerekmektedir. Hayat boyu öğrenme teması tüm yaş grupları teşvik edilerek desteklenmelidir. Çocuklar ve gençler için girişimcilik becerileri eğitimi, ilköğretim öğrencileri için 8-17 yaş öğrenci girişimcilik programı ve lise öğrencilerine yaratıcı düşünme teknikleri eğitimleri verilebilir. Beceri geliştirme, iletişim, öğrenme, okul, üniversite, diğer eğitim kurumları ve risk sermayesi bir arada faaliyet gösterilebilir. Girişimci öğrenen şehir olmayı odak haline getirmiş şehirlerde temel olarak; yenilikçilik, iş fikri, farkındalık ve fırsat temaları önemsenmelidir. Böylece farkındalık oluşturularak fırsatların belirlenmesi ile yenilikçi iş fikirlerinin bulunması ve desteklenmesi sağlanabilir. Girişimci yatırımcı buluşmaları düzenlenmesi ve üniversitelerde teknoloji transfer ofisleri tarafından yürütölmekte olan ön kuluçka faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasının da fayda sağlayacağı düşünölmektedir. Bu çalışmalarda sosyal medya, akıllı teknolojiler ve çevrimiçi eğitimlerin aktif olarak kullanılması önerilmektedir.

“Büyüme potansiyeli olan yeni kurulan işletmelere ve bölgesel şirketlere destek sağlanması,” amacıyla Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Kalkınma Ajansları başta olmak üzere birçok kamu ve özel kuruluş tarafından finansman desteği sağlanmaktadır. Erken aşama girişimcilerin

finansal gelişimine katkı sağlamak amacıyla girişimci-yatırımcı buluşmaları gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

“Girişimci öğrenmenin hem örgün hem de yaygın öğrenmeye dahil edilebilmesi için eğitimciler ve eğitmenler için mesleki gelişim fırsatları sağlanması,” amacıyla girişimcilere mentör olmak isteyen akademisyen ve profesyoneller için kamu kurumları tarafından mentörlük eğitimleri verilmektedir. Mentörlük eğitimleri yanı sıra girişimci öğrenmenin teşviki amacıyla üniversitelerde girişimcilik dersleri verilmektedir. Şehirlerin sosyo ekonomik yapısına özgü ve öncelikli alanlara ya da sektörlerle odaklı öğrenen şehirlere özel mentörlüklerin tasarlanması önerilmektedir.

“Yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik gibi faktörlerin yanı sıra ekonomik faktörleri de içeren başarıyı ölçmek için yenilikçi, sağlam ve şeffaf yollar geliştirmek” amacıyla girişimcilik, inovasyon ve liderlik alanında şehrin tüm paydaşlarından temsilcilerin yer aldığı sempozyumlar ve çalıştaylar düzenlenmesi ile alınan kararların uygulanması için çalışma gruplarının aktif olarak faaliyetler düzenlemesi önerilmektedir.

“Özel sektör ve kamu sektörü liderlerinin girişimci liderliği aracılığıyla inovasyon kapasitesini artırmak” amacıyla üniversite, teknoloji geliştirme bölgesi, teknoloji transfer ofisi, STK, kamu ve özel kurumlar gibi girişimcilik ekosisteminin paydaşlarının her biri tarafından birbirinden bağımsız ancak benzer birçok etkinlik gerçekleştirildiği bilinmektedir. İş fikri olan potansiyel girişimcilerin belirlenmesi ve iş fikirlerinin geliştirilmesi amacıyla ağırlıklı olarak ön kuluçka faaliyetleri yapılmaktadır. Heachathon ve demoday gibi yatırımcı ile girişimcilerin buluşturulduğu faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Mentörlük eğitimi, girişimcilik eğitimi, proje yarışması ve yatırımcı buluşması etkinlikleri de düzenlenmektedir. Potansiyel girişimci öğrenen şehirler tarafından üniversitelerde yapılan topluluk etkinlikleri ile girişimci olmak isteyen öğrencilerin sektör temsilcileri ile bir araya geldiği toplantılar, iş fikirlerinin değerlendirildiği yuvarlak masa aktiviteleri, üniversite sanayi iş birliği kapsamında akademik bilginin sanayi altyapısı ile harmanlanması ve inovatif projelerin ortaya çıkmasının desteklemesi önerilmektedir.

4. Sonuç

Girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir için ilk adım; öncelikle UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı'na katılım için başvuru yapılmasıdır. Şehirlerinde farkındalık oluşturan, girişimciliği geliştiren ve girişimcilik uygulamalarına fırsat sağlayan iş birliklerinin ve faaliyetlerin yerel yönetim önderliğinde tek çatı altında toplanabilmesi bir diğer önemli adımdır.

Girişimciliğe odaklanan bir öğrenen şehir girişimciliği ve yeniliği önemli bir tematik alan olarak görmelidir. Bu alanlarda düzenlenecek faaliyetlerin her yıl rutin olarak belirli tarihlerde gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Özellikle bir girişimcilik haftası ilan edilmesinin girişimcilik ekosistemine ve şehirlerin sürdürülebilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm faaliyetlerin girişimci öğrenen şehirler kapsamında planlanması önemli görülmektedir.

Henüz herhangi bir fırsatı fark edememiş, herhangi bir iş fikri geliştirememiş ya da nasıl iş fikri geliştirilmesi gerektiğini bilmeyen kişilere ulaşılması hayat boyu öğrenme kapsamında girişimci öğrenen şehrin amaçlarından olmalıdır. Yerel yönetimlerin öncülüğünde öğrenen şehrin girişimcilik alanında geliştirilmesini sağlayacak sonuçlara ulaştıracak özgün fikirleri açığa çıkarmak hedeflenmelidir. Böylece küresel ekonomide yer edinebilecek rekabetçi, yenilikçi ve sürdürülebilirliğe katkı sağlayan girişimciler ekosisteme katılabilme şansı elde edecektir. Her yaş grubundan ve her alandan potansiyel girişimcilere yönelik iş fikri yarışmalarının düzenlenmesi, demoday etkinliklerinin yapılması, yatırımcı destekleri sağlanması, kamu hibe destekleri farkındalığının artırılması, ağlara ulaşılması ve iş birliklerinin desteklenmesi önerilmektedir. Girişimci bir ekosisteme sahip şehirde; örgün eğitim, sanayi eğitimi, ağ oluşturma (networking), halka açık etkinlikler, girişimci firmalara (start-up) yönelik eğitimler, ortak çalışma alanları (co-working spaces), girişimci hızlandırma programları, girişimci ön kuluçka ve kuluçka programları, danışmanlıklar, mentörlükler ve yatırımcılarla buluşmalar düzenlenmesi önerilmektedir. Şehrin güçlü olduğu alanların belirlenmesi, bu alanlara yönelik girişimci liderlerle özel sektör ve kamu sektörünün bir araya geldiği çalıştaylar düzenlenmesi ve çalıştaylarda alınan kararların uygulanması sürdürülebilirliğe katkı sağlayabilmektedir.

Yerel yönetimlerin girişimci öğrenen şehirlere odaklanması ile şehirde fark edilir gelişmeler yaşandığında, yapılan faaliyetlerden olumlu geri dönüşler alındığında ve şehir yalnızca kendi ülkesinde değil uluslararası alanlarda da dikkat çekmeye başladığında şehirde yaşayanların ve diğer tüm paydaşların etkin bir şekilde bu başarıya katkı sağlamak isteyeceği düşünülmektedir. Yapılan etkinliklerden verimli çıktılar elde edilmesinin ise yeni girişimciler için ilham kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ameen, S. T. (2020), Glasgow and Shanghai Cities as Learning Cities for Continuous Education: What Impact on Society as a Whole?, *European Scientific Journal*, 16(13), s.101-110. <https://doi.org/10.19044/esj.2020.v16n13p101>
- Atchoarena, D. ve Howells, A. (2021), Advancing Learning Cities: Lifelong Learning and The Creation of a Learning Society. (Eds.: Ra S., Jagannathan S., Maclean R.), *Powering A Learning Society During An Age Of Disruption, Education In The Asia-Pacific Region: Issues, Concerns And Prospects*, s.165-180, Singapore: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-16-0983-1_12
- Brandli, L., Mazutti, J., Gasperina, L. D., Reolão, M. R., Rabello, R. S. (2021), University Outreach and Their Contribution for the Sustainable Development Goals: A Case of Study Focused on Smart and Learning Cities. (Eds.: Filho, W. L., Amanda Lange Salvia, A. L., Brandli, L., Azeiteiro, U. M., Pretorius, R.), *Universities, Sustainability and Society: Supporting the Implementation of the Sustainable Development Goals*, s.405-413, Switzerland AG: Springer.
- Campbell, T. (2009), Learning Cities: Knowledge, Capacity and Competitiveness, *Habitat International*, 33(2), s.195-201.
- Carlsen, A. (2017), Prospects for Developing Entrepreneurial Learning Cities. (Eds.: J. James, J. Preece ve R. V. Cotera), *Entrepreneurial Learning City Regions*, s.421-426, Cham: Springer.
- Davies I. (2018), The Impact of a Research-Led Entrepreneurial University on a Regional Economy: Swansea University's Science and Innovation Campus. (Eds.: J. James, J. Preece ve R. V. Cotera), *Entrepreneurial Learning City Regions*, s.191-210, Cham: Springer.
- Fitzgerald, H. E. ve Zientek, R. (2015), Learning Cities, Systems Change, and Community Engagement Scholarship, (Eds: L. Scott), *New Directions for Adult and Continuing Education*, s.21-33. San Francisco : Jossey-Bass.
- Gibson, S. J. (2017), Learn, Innovate and Prospera Perspective on Learning Cities, (Eds.: J. James, J. Preece ve R. V. Cotera), *Entrepreneurial Learning City Regions*, s.25 -32, Cham: Springer.
- Jenkins , A. (2017), Entrepreneurial Learning for Sustainable Futures. (Eds.: J. James, J. Preece ve R. V. Cotera), *Entrepreneurial Learning City Regions*, s. 59-74, Cham: Springer.
- Longworth, N. (2017), Attributes of an Entrepreneurial Learning City Region, (Eds.: J. James, J. Preece ve R. V. Cotera), *Entrepreneurial Learning City Regions*, s.3-24, Cham: Springer.
- Patton, M.Q. (2018), *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*, 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Popović, K., Maksimović, M., Jovanović, A. ve Joksimović, J. (2020), New Learning Sites in Learning Cities – Public Pedagogy and Civic Education. *Andragoška Spoznanja/Studies in Adult Education and Learning*, 26(1), s.33-51.
- Pryima, S., Dayong, Y., Anishenko, O. ve Petrushenko, Y. V. (2017), The UNESCO Global Network of Learning Cities: Tools for the Progress Monitoring, *Science And Education*, 4, s.74-80.
- Watson, C. ve Wu, A. T. (2015), Evolution and Reconstruction of Learning Cities for Sustainable Actions, (Eds: L. Scott), *New Directions for Adult and Continuing Education*, s.5-20, San Francisco : Jossey-Bass.

- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Türkiye Millî Komisyonu. (2017a). UNESCO *Öğrenen Şehirler Küresel Ağı* <https://www.unesco.org.tr/pages/198/128>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Türkiye Millî Komisyonu. (2017b). UNESCO *Öğrenen Şehirler Küresel Ağı* <https://www.unesco.org.tr/pages/199/128>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Institute for Lifelong Learning. (2020a). UNESCO *Global Network of Learning Cities*. <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Institute for Lifelong Learning. (2020b). *Promoting Entrepreneurship in the UNESCO Learning City of Swansea*. <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/promoting-entrepreneurship-unesco-learning-city-swansea>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2015a). *Unlocking the Potential of Urban Communities Case Studies of Twelve Learning Cities*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED564060.pdf>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2021). *Entrepreneurship Education for Learning Cities*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379536>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017c). UNESCO Türkiye Millî Komisyonu UNESCO *Öğrenen Şehirler Küresel Ağı Bilgilendirme Sunumu*. https://www.unesco.org.tr/content_files/content/programlar/osabsunum.pdf (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Türkiye Millî Komisyonu. (2017d). UNESCO *Öğrenen Şehirler Küresel Ağı* <https://www.unesco.org.tr/pages/87/128/unesco-%c3%96%c4%9frenen-%c5%9eehirler-k%c3%bcresel-a%c4%9f%c4%b1> (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2016). *Eskişehir, Turkey*. <https://uil.unesco.org/city/eskisehir>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017e). *Konya, Turkey*. <https://uil.unesco.org/city/konya>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2015b). *Swansea, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*. <https://uil.unesco.org/city/swansea>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Türkiye Millî Komisyonu. (2017f). UNESCO *Öğrenen Şehirler Küresel Ağı*: <https://www.unesco.org.tr/pages/200/128>, (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.